

Sygn. akt II Ka 240/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce w składzie:

Przewodniczący: SSO Artur Bobiński

Sędziowie: SSO Wiesław Oryl

SSO Michał Pieńkowski (spr.)

Protokolant: Dorota Dzięczek

przy udziale A. O. Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Ostrołęce

po rozpoznaniu w dniu 31 maja 2016 r.

sprawy:

A. K.

oskarżonego o czyny z art. 207 § 1 k.k. i art. 178a § 4 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonego i Prokuratora Rejonowego w Pułtusk

od wyroku Sądu Rejonowego w Pułtusk z dnia 20 stycznia 2016 roku

sygn. II K 453/15

orzeka:

- uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Pułtusk,

Sygn. akt II Ka 240/16

UZASADNIENIE

Prokuratura Rejonowa w Pułtusk oskarżyła A. K. o to, że:

I. w okresie od 4 września 2014 r. do 20 października 2014 r. w miejscowości (...) znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną G. K. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczynał awantury domowe, podczas których znieważał wymienioną słowami wulgarnymi i powszechnie uznanymi za obelżywe, wypędzał z domu oraz szarpał i popychał, a ponadto znęcał się psychicznie nad synami T. K. i P. K. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczynał awantury domowe podczas których znieważał wyżej wymienionych słowami wulgarnymi i powszechnie uważanymi za obelżywe oraz wypędzał z domu,

to jest o czyn z art. 207 § 1 k.k.

II. w dniu 8.10.2014 r. w miejscowości Z. na ul. (...) II znajdując się w stanie nietrzeźwości wynik badania I – 1,53 mg/l, II – 1,54 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu kierował po drodze publicznej samochodem osobowym marki

L. (...) nr rej. (...), pomimo iż wcześniej skazany był prawomocnie za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości przez Sąd Rejonowy w Wyszkowie VI Zamiejscowy Wydział Karny z/s w P. sygn. akt VI K 476/14

to jest o czyn z art. 178a § 4 k.k.

Sąd Rejonowy w Pułtusk wyrokiem z dnia 20 stycznia 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. II K 453/15 uznał oskarżonego A. K. za winnego popełnienia zarzuconych mu czynów i za to przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. za czyn z pkt I na podstawie art. 207 § 1 k.k. skazał go i wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, za czyn z pkt II na podstawie art. 178a § 4 k.k. skazał go i wymierzył mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 42 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat, na podstawie art. 49 § 2 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 1.000 zł, na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę łączną w wymiarze 1 roku pozbawienia wolności, na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 20 października 2014 r. do 17 grudnia 2014 r. oraz zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych przejmując je na rzecz Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli Prokurator Rejonowy w Pułtusk oraz oskarżony.

Prokurator Rejonowy w Pułtusk zaskarżył wyrok w części dotyczącej środków karnych na niekorzyść oskarżonego A. K. i zarzucił wyrokowi obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 42 § 2 k.k. przy zastosowaniu przepisu art. 4 § 1 k.k. polegającą na błędnym zastosowaniu jako podstawy orzeczenia środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów art. 42 § 1 k.k. przy zastosowaniu przepisu art. 4 § 1 k.k. podczas gdy prawidłowo jako podstawa orzeczenia tego środka winien zostać zastosowany przepis art. 42 § 2 k.k. przy zastosowaniu przepisu art. 4 § 1 k.k.

W konkluzji Prokurator Rejonowy w Pułtusk wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat na podstawie art. 42 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k.

Oskarżony A. K. w swoim piśmie zatytułowanym jako uzupełnienie wniosku o uzasadnienie pisemne wyroku podniósł, że został pozbawiony konstytucyjnego prawa do bycia reprezentowanym przez profesjonalnego pełnomocnika przed sądem. On jako prosty rolnik, któremu całkowicie obce są procedury sądowe, nieporadny procesowo zawierzył sugestii sędziego, że najlepszym dla niego rozwiązaniem będzie dobrowolne poddanie się karze, która miała opiewać na karę w zawieszeniu. Ponadto przyjęty przez sąd tryb procedowania spowodował, że nie miał możliwości zaprezentować sądowi dokumentów medycznych jako dowodów w sprawie, które poza wszelką wątpliwość stwierdzają u niego złamanie 5 żeber, wstrząśnienie mózgu oraz zakrzepicy żył co jest efektem dotkliwego jego pobicia przez syna, który przed sądem wnioskował dla niego o karę bezwzględnego pozbawienia wolności. Gdyby mógł zaprezentować te fakty to zmieniłoby to optykę postrzegania sądu, że to tylko on jest źródłem przemocy w rodzinie. Dlatego też w sytuacji gdy wymierzona mu kara znacząco różni się od zaproponowanej propozycji kary w procesie negocjacji dobrowolnego poddania się karze, a on został pozbawiony prawa zaprezentowania swoich argumentów jego apelacja powinna zostać uwzględniona.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja oskarżonego A. K., a w szczególności podniesiony przez niego zarzut pozbawienia go prawa do wykonywania obrony za pośrednictwem profesjonalnego obrońcy są zasadne w stopniu oczywistym i zasługują na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Odwoławczego procedowanie Sądu Rejonowego w Pułtusk w zakresie wniosku oskarżonego 14 stycznia 2016 r. o przyznanie mu obrońcy z urzędu było nieprawidłowe gdyż naruszało art. 80a § 1 k.p.k. i art. 353 § 5 k.p.k., a naruszenie tych przepisów skutkujące niewyznaczeniem oskarżonemu obrońcy z urzędu mogło mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia.

Sąd Rejonowy w Pułtuskach podczas rozprawy w dniu 20 stycznia 2016 r. na podstawie art. 78 § 1 k.p.k. nie uwzględnił wniosku oskarżonego o wyznaczenie obrońcy z urzędu wskazując, iż przepis ten ma zastosowanie wyłącznie w postępowaniu przygotowawczym. Następnie gdy oskarżony A. K. wniósł o ustanowienie mu obrońcy z urzędu na podstawie art. 80a k.p.k. Sąd na podstawie art. 353 § 5 k.p.k. wniosek oskarżonego o ustanowienie obrońcy z urzędu pozostawił bez rozpoznania z uwagi na niezachowanie 7 dniowego terminu do złożenia wniosku licząc od dnia doręczenia wezwania na rozprawę, a oskarżony o terminie rozprawy był zawiadomiony w dniu 8 listopada 2015 r. (protokół rozprawy k. 173v).

Wydając rozstrzygnięcie o pozostawieniu wniosku oskarżonego o wyznaczenie obrońcy z urzędu bez rozpoznania Sąd zrobił to wbrew treści art. 353 § 5 k.p.k. Przepis ten stanowi bowiem, iż faktycznie wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu na podstawie art. 80a § 1 k.p.k. powinien być złożony w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania lub zawiadomienia. Jednakże zdanie drugie tego przepisu wskazuje, że wniosek złożony po terminie podlega rozpoznaniu jeżeli nie powoduje to konieczności odroczenia rozprawy i taka właśnie sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Oskarżony A. K. wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu złożył w dniu 14 stycznia 2016 r., a więc na 6 dni przed terminem rozprawy i Sąd Rejonowy miał wystarczająco dużo czasu aby wniosek ten pozytywnie rozpoznać i wyznaczyć obrońcę z urzędu taki sposób aby jeszcze przed rozprawą obrońca zdążył zapoznać się z materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy (sprawa mało obszerna – 1 tomowa) i nie zachodziłaby konieczność odroczenia rozprawy. W sytuacji gdy Sąd zwlekał z rozpoznaniem wniosku do czasu rozprawy oczywistym stało się, że wniosku tego nie uwzględni gdyż jego uwzględnienie pociągałoby za sobą konieczność odroczenia rozprawy. W związku z powyższym uznać należy, iż oskarżony A. K. wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu złożył w terminie wystarczającym do jego rozpoznania bez konieczności odraczania rozprawy, a zatem Sąd Rejonowy w Pułtuskach powinien go rozpoznać gdyż nie zachodziły przesłanki do pozostawienia wniosku bez rozpoznania.

Na marginesie wskazać należy, iż oskarżony nie ma obowiązku wskazywania podstaw prawnych swoich wniosków procesowych. Dlatego też w sytuacji złożenia przez oskarżonego, na etapie postępowania sądowego, wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu bez wskazania podstawy prawnej takiego wniosku w żaden sposób nie uprawniało Sąd Rejonowy do przyjęcia, że wniosek ten złożony jest na podstawie art. 78 § 1 k.p.k. czyli na podstawie przepisów regulujących tryb postępowania przygotowawczego i w konsekwencji nieuwzględnienia tego wniosku. Z pism oskarżonego wynika, iż nie za bardzo orientuje się w procedurze sądowej, a ponadto wskazuje tam, iż sporządził go w oparciu o pomoc prawną uzyskaną w drodze wolontariatu, a zatem wniosek oskarżonego Sąd powinien potraktować jako wniosek złożony w trybie art. 80a § 1 k.p.k.

Z uwagi na zasadność jednego z zarzutów apelacji oskarżonego, co spowodowało uchylenie przedmiotowego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania odnoszenie się do pozostałych zarzutów podniesionych przez oskarżonego oraz do apelacji oskarżyciela publicznego stało się bezprzedmiotowe.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Pułtuskach do ponownego rozpoznania